LOKUM Sanat ve Tasarım Dergisi
Journal of Art and Design

e-ISSN: 2980-0722, Çevrimiçi/Online, https://dergipark.org.tr/tr/pub/lokum
Cilt / Volume: 4, Sayı / Issue: 2, 2026

MESLEKİ MÜZİK EĞİTİMİ ALAN LİSANS PROGRAMI ÖĞRENCİLERİNİN GÜNLÜK ÇALGI ÇALIŞMA ALIŞKANLIKLARININ FARKLI DEĞİŞKENLER AÇISINDAN İNCELENMESİ

Investigation of Daily Instrument Practicing Habits of Undergraduate Students Receiving Professional Music Education in Terms of Different Variables

Furkan Karataş[1], Ömer Bilgehan Sonsel[2]

Makale Bilgisi

Araştırma Makalesi

Gönderilme:
31 Mayıs 2026
Kabul:
29 Temmuz 2026
Yayın:
25 Ağustos 2026

Anahtar kelimeler:
Çalgı çalışma, Çalgı çalışma alışkanlığı, Çalgı çalışma ölçeği

Özet

Bu araştırmada, mesleki müzik eğitimi alan 120 lisans öğrencisinin çalgı çalışma alışkanlıkları çeşitli değişkenler açısından betimsel tarama modeliyle incelenmiştir. Veriler, "Müzik Eğitiminde Bireysel Çalma Alışkanlıkları Ölçeği" ile toplanmış; SPSS'te t-Testi, ANOVA ve Pearson Korelasyon analizleriyle çözümlenmiştir. Bulgulara göre; yaş, cinsiyet ve sınıf düzeyinin çalışma alışkanlıkları üzerinde anlamlı bir farklılık yaratmadığı saptanmıştır. Çalgı türü değişkeninde, Batı müziği enstrümanı çalanların "zaman kullanımı ve düzen" boyutundaki puanları Türk müziği çalanlara göre daha yüksek bulunmuştur. Günlük çalışma süresi arttıkça çalışmaya verilen değer, ilgi ve düzen algısının anlamlı şekilde yükseldiği; orkestra/topluluk deneyimi olan öğrencilerin ise daha planlı çalıştığı ve çalgılarına daha çok değer verdiği belirlenmiştir. Performans kaydı alma ve materyal yeterliliğinin ise sınırlı ama pozitif bir etkisi görülmüştür. Sonuçlar, çalışma alışkanlıklarının demografik özelliklerden ziyade çalışma niteliği, topluluk deneyimi ve öz-düzenlemeyle şekillendiğini göstermektedir. Bu doğrultuda, öğrencilerin topluluk faaliyetlerine yönlendirilmesi önerilmektedir.

Article Information

Research Article

Received:
May 31, 2026
Accepted:
July 29, 2026
Published:
August 25, 2026

Keywords:
Instrument practice habit, Instrument practice scale, Instrument training

Abstract

This study investigated the instrument practicing habits of 120 undergraduate professional music education students across various variables using a descriptive survey model. Data were collected via the "Individual Practicing Habits Scale in Music Education" and analyzed using t-test, ANOVA, and Pearson correlation analysis in SPSS. The findings revealed that age, gender, and grade level did not significantly affect practicing habits. Regarding instrument type, students playing Western music instruments scored significantly higher in the "time management and order" dimension than those playing Turkish music instruments. As daily practice duration increased, the perceived value, interest, and order toward practicing significantly improved. Furthermore, students with orchestra/ensemble experience practiced more systematically and valued their instruments more. Recording performances and material adequacy had limited but positive effects. The results indicate that practicing habits are shaped by practice quality, ensemble experience, and self-regulation rather than demographics. Consequently, guiding students toward ensemble activities is recommended.

Kaynak Cite : Karataş, F. & Sonsel, Ö. B. (2026). Mesleki müzik eğitimi alan lisans programı öğrencilerinin günlük çalgı çalışma alışkanlıklarının farklı değişkenler açısından incelenmesi. *Lokum Sanat ve Tasarım Dergisi, 4*(2), 302-320.

İntihal Plagiarism : Bu makale, en az iki hakem tarafından incelenmiş ve yayın öncesi intihal taraması yapılmıştır. This article has been reviewed by at least two reviewers and checked for plagiarism before publication.

[1] Doktora Öğrencisi, Gazi Üniversitesi, karatasfurkan91@gmail.com, ORCID: 0009-0006-1304-301X
[2] Prof. Dr., Gazi Üniversitesi, bilgehansonsel@gazi.edu.tr, ORCID: 0000-0001-5814-4363

GİRİŞ

Müzik, bireyin duygu, düşünce ve deneyimlerini ses aracılığıyla ifade etmesini sağlayan, bilişsel, duyuşsal ve psikomotor gelişimine katkıda bulunan önemli bir sanat alanıdır. Müzik eğitimi ise bireye müziksel davranış kazandırmayı ve mevcut davranışlarını geliştirmeyi amaçlayan planlı bir eğitim sürecidir (Uçan, 2018). Genel, özengen ve mesleki olmak üzere üç temel türde ele alınan müzik eğitimi içinde mesleki müzik eğitimi, müziği meslek olarak seçen bireylerin sanatsal ve mesleki yeterliklerini geliştirmeyi hedeflemektedir (Uçan, 2018).

Mesleki müzik eğitiminin temel bileşenlerinden biri olan çalgı eğitimi, öğrencinin teknik, müzikal ve sanatsal becerilerini sistematik biçimde geliştirmeyi amaçlayan uzun soluklu bir öğrenme sürecidir (Akbulut, 2013; Bulut, 2011). Bu süreç yalnızca teknik yeterlik kazandırmakla sınırlı olmayıp disiplinli, planlı ve öz denetimli çalışma alışkanlıklarının gelişmesini de gerektirir. Çalgı eğitiminde planlı çalışmanın teknik gelişim üzerindeki belirleyici rolü (Çilden, 2003), öğrencinin bireysel öğrenme sorumluluğunu üstlenmesinin önemi (Özmenteş, 2007) ve çalgı eğitiminin müzik eğitiminin vazgeçilmez bir boyutu olduğu (Uçan, 2018) alanyazında sıklıkla vurgulanmaktadır.

Çalgıda başarıyı belirleyen temel unsurlardan biri, öğrencinin bireysel çalışma alışkanlıklarının niteliğidir. Etkili çalgı çalışması; hedef belirleme, planlama, öz değerlendirme, analiz ve hata düzeltme süreçlerini içeren sistematik bir uygulama süreci olarak tanımlanmaktadır (Hallam, 1998; Rohwer & Polk, 2006; Miksza, 2012). Benzer şekilde öz düzenlemeli öğrenme yaklaşımı, çalışma süresinden çok çalışmanın niteliğinin başarı üzerinde belirleyici olduğunu ortaya koymaktadır (McPherson & Zimmerman, 2002). Düzenli ve bilinçli çalışma alışkanlıklarının teknik gelişim, performans güveni, motivasyon ve öz disiplin üzerinde olumlu etkileri olduğu da çeşitli araştırmalarla gösterilmiştir (Jorgensen, 2002; Önder, 2009).

Buna karşın Türkiye'de yürütülen çalışmalar, mesleki müzik eğitimi alan öğrencilerin bireysel çalgı çalışma alışkanlıklarının çoğu zaman plansız ve süreksiz olduğunu, çalışma ortamı, zaman yönetimi ve bireysel çalışma stratejileri konusunda önemli sorunlar yaşandığını ortaya koymaktadır (Kurtuldu, 2013; Özmenteş, 2013; Coşkun Şentürk, Kapçak & Işıksungur, 2018). Ayrıca öğrencilerin kendi öğrenme süreçlerini yönetme becerilerinin yeterince gelişmemesi, öğretmene bağımlılığı artırmakta ve teknik gelişimi olumsuz etkileyebilmektedir (Çimen, 1994; Hardalaç, 2012). Bu bulgular, bireysel çalgı çalışma alışkanlıklarının yalnızca çalışma süresiyle değil, öz düzenleme becerileri, çalışma ortamı ve öğrenme stratejileriyle birlikte değerlendirilmesi gerektiğini göstermektedir.

Bu durum, öğrencilerin disiplin, planlama ve çalışma yöntemleri konularında önemli bir boşluk bulunduğunu ortaya koymaktadır. Dolayısıyla, Batı müziği ve Türk müziği öğrencilerinin günlük çalgı çalışma alışkanlıklarının karşılaştırmalı olarak incelenmesi, hem alan yazındaki eksikliğin giderilmesine katkı sağlayacak hem de müzik eğitimi uygulamalarına yönelik yeni perspektifler sunacaktır. Bu bağlamda çalışmanın problem cümlesi *"Mesleki müzik eğitimi alan lisans öğrencilerinin çalgı çalışma alışkanlıkları açısından fark var mıdır?"* şeklinde belirlenmiştir. Bu ana problem doğrultusunda öğrencilerin çalgı çalışma alışkanlıklarının, (1) yaş, (2) cinsiyet, (3) sınıf düzeyi, (4) ana çalgı türü, (5) günlük çalgı çalışma süresi, (6) herhangi bir müzik topluluğu veya orkestrada yer alma durumu, (7) çalışma sürecinde performanslarını kayıt

altına alma alışkanlığı ve (8) çalgı çalışmalarını destekleyecek yeterli materyale sahip olma durumu alt problemlerine göre anlamlı farklılık gösterip göstermediği incelenmiştir.

Bu araştırma, mesleki müzik eğitimi alan lisans öğrencilerinin bireysel çalgı çalışma alışkanlıklarının yaş, cinsiyet, çalgı türü (Batı müziği / Türk müziği), çalışma süresi, orkestra/topluluk deneyimi, performans kaydı alma ve materyal yeterliliği değişkenlerine göre benzerlik ve farklılıklarını belirlemeyi amaçlamaktadır. Çalışma, öğrencilerin çalışma alışkanlıklarının demografik değişkenlerin yanı sıra öz-düzenleme, motivasyon ve performans temelli deneyimler doğrultusunda biçimlendiğini ortaya koyması bakımından önemlidir. Türk müziği ve Batı müziği çalgı eğitimi bağlamlarını aynı ölçek ve değişkenler çerçevesinde karşılaştıran nadir çalışmalardan biri olması açısından özgün bir değer taşımaktadır. Ayrıca müzik topluluğu veya orkestrada yer alma deneyiminin çalışmaya atfedilen anlamı ve içsel motivasyonu güçlendirerek daha planlı ve verimli çalışma alışkanlıklarını desteklediğini, performans kaydı alma ve materyal yeterliliği gibi değişkenlerin ise çalışma sürecinin niteliksel boyutları üzerinde etkili olduğunu göstermesi bakımından alan yazına katkı sağlaması hedeflenmektedir.

YÖNTEM

Bu araştırmada, lisans düzeyinde mesleki müzik eğitimi alan öğrencilerin bireysel çalgı çalma alışkanlıklarını ve tutumlarını mevcut durumuyla ortaya koymak amacıyla nicel araştırma yaklaşımlarından betimsel tarama modeli kullanılmıştır. Tarama araştırmaları, bir grubun belirli özelliklerini, tutumlarını veya davranışlarını var olduğu şekliyle betimlemeyi hedefleyen dinamik bir çerçeve sunmaktadır (Büyüköztürk, 2012).

Araştırmanın evrenini, Türkiye'deki üniversitelerde mesleki müzik eğitimi alan ve bireysel çalgısına sahip olan lisans öğrencileri oluşturmaktadır. Araştırmanın örneklemi ise 2025-2026 eğitim-öğretim yılında sekiz farklı üniversitede öğrenim gören toplam 120 öğrenciden oluşmaktadır. Araştırmada, zaman, maliyet ve erişilebilirlik kolaylığı sağlaması amacıyla örnekleme yöntemlerinden uygun örnekleme tekniği tercih edilmiştir (Büyüköztürk, 2012).

Katılımcıların öğrenim gördükleri üniversitelere göre dağılımı Tablo 1'de sunulmuştur.

Tablo 1. Araştırmaya Katılan Öğrencilerin Öğrenim Gördükleri Üniversitelere Göre Dağılımı

Üniversiteler	**f**	**Yüzde (%)**
Gazi Üniversitesi	35	29.2
Ankara Müzik ve Güzel Sanatlar Üniversitesi	30	25.0
Dicle Üniversitesi	23	19.2
Kafkas Üniversitesi	19	15.8
Amasya Üniversitesi	5	4.2
Aksaray Üniversitesi	3	2.5
Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi	3	2.5
Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi	2	1.7
Toplam	**120**	**100.0**

Tablo 1 incelendiğinde, katılımcıların en yüksek oranda Gazi Üniversitesi (%29.2) ve Ankara Müzik ve Güzel Sanatlar Üniversitesi'nden (%25.0), en düşük oranda ise Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi'nden (%1.7) araştırmaya katıldığı görülmektedir.

Araştırmada veri toplama aracı olarak iki bölümden oluşan bir ölçme aracı kullanılmıştır:

Kişisel Bilgi Formu: Araştırmacı tarafından hazırlanan; katılımcıların yaş, cinsiyet, sınıf, çalgı türü gibi demografik bilgilerinin yanı sıra fiziksel ortam (akustik, ışık, ısı), öğretmen ve arkadaş çevresi etkilerini sorgulayan 18 maddelik bir formdur.

Müzik Eğitiminde Bireysel Çalma Alışkanlıkları Ölçeği: Küçükosmanoğlu, Babacan, Babacan ve Yüksel (2016) tarafından geliştirilen ölçek, 5'li Likert tipinde olup 18 madde ve 4 alt boyuttan [Çalışmaya Değer Verme (1-7. maddeler), Çalışmaya Hazırlık (8-11. maddeler), İlgi ve İstek (12-15. maddeler), Zamanı Doğru Kullanma ve Düzenli Çalışma (16-18. maddeler)] oluşmaktadır. Ölçeğin orijinal formundaki Cronbach Alpha iç tutarlık katsayısı .89 olarak rapor edilmiştir.

Elde edilen veriler SPSS programı kullanılarak analiz edilmiştir. Analiz öncesinde verilerin normal dağılım gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla çarpıklık (skewness) ve basıklık (kurtosis) değerleri incelenmiştir (Tablo 2). Araştırmada kullanılan veri toplama aracının mevcut çalışma kapsamındaki güvenirliği yeniden incelenmiş olup, hesaplanan Cronbach Alfa iç tutarlılık katsayısı **.**86 olarak belirlenmiştir. Bu değer, veri toplama aracının yüksek düzeyde iç tutarlılığa sahip olduğunu göstermektedir.

Tablo 2. Bireysel Çalma Alışkanlıkları Ölçeği Boyutlarının Normallik Testi Sonuçları

Değişkenler	**N**	**X**	**Çarpıklık**	**Basıklık**
Değer	120	26.64	-0.65	-0.83
Hazırlık	120	18.19	-1.53	1.54
İlgi-İstek	120	15.34	-0.31	-0.59
Zaman Kullanımı-Düzen	120	10.29	-0.10	-0.31
Toplam	*120*	*70.47*	*-0.14*	*-0.49*

Tablo 2'de görüldüğü üzere, ölçek toplam puanı ve tüm alt boyutlara ait çarpıklık ve basıklık katsayılarının +2.0 ile -2.0 aralığında yer alması, verilerin normal dağılım gösterdiğini kanıtlamaktadır (George & Mallery, 2010). Bu doğrultuda analizlerde parametrik testlerin kullanılmasına karar verilmiştir.

Cinsiyet, çalgı türü (Batı/Türk müziği) ve toplulukta yer alma durumu gibi iki kategorili bağımsız değişkenlerin analizinde Bağımsız Gruplar t-Testi; yaş, sınıf düzeyi ve akademik yoğunluk gibi ikiden fazla kategori içeren değişkenlerin analizinde ise Tek Yönlü Varyans Analizi (One-Way ANOVA) uygulanmıştır. ANOVA sonuçlarında ortaya çıkan anlamlı farkların kaynağını belirlemek amacıyla Tukey Post-Hoctesti kullanılmıştır. Ayrıca sürekli değişkenler arasındaki ilişkileri belirlemek için Pearson Korelasyon Analizi yapılmıştır. Tüm istatistiksel analizlerde anlamlılık düzeyi $p < .05$ olarak kabul edilmiştir.

Araştırmanın etik uygunluğu, Gazi Üniversitesi Rektörlüğü Etik Komisyonu tarafından değerlendirilmiş ve 09.10.2025 tarihli, E-77082166-604.01-1354377 sayılı kararla oy birliğiyle onaylanmıştır

BULGULAR VE YORUMLAR

1. Öğrencilerin yaşlarına göre günlük çalışma alışkanlıklarında farklılık var mıdır?

Tablo 3. Yaşlara göre Çalışma Alışkanlıkları Ölçeğinin ANOVA Sonuçları

Değişkenler	Yaş Grubu	N	X	SS	sd	F	p	η²
Değer	18-21 yaş	90	26.70	4.91	2/117	.274	.761	.005
	22-25 yaş	13	27.23	4.53				
	26-üzeri yaş	17	25.88	6.73				
Hazırlık	18-21 yaş	90	18.18	2.34	2/117	.432	.650	.007
	22-25 yaş	13	18.69	1.79				
	26-üzeri yaş	17	17.88	2.91				
İlgi-İstek	18-21 yaş	90	15.16	3.31	2/117	.939	.394	.016
	22-25 yaş	13	16.46	3.10				
	26-üzeri yaş	17	15.47	2.92				
Zaman K.-Düzen	18-21 yaş	90	10.50	2.41	2/117	1.292	.279	.022
	22-25 yaş	13	9.92	3.52				
	26-üzeri yaş	17	9.47	2.62				
Toplam Puan	18-21 yaş	90	70.53	10.04	2/117	.450	.639	.008
	22-25 yaş	13	72.31	10.23				
	26-üzeri yaş	17	68.71	12.24				

Tablo 3'de Tek Yönlü ANOVA sonuçları, öğrencilerin yaş kategorilerine göre (18-21 yaş¸23-25ya, 26-üzeri yaş) çalgı çalışma alışkanlıkları Toplam Puanında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık olmadığını göstermiştir (F(2,117)=0.450,p=.639).

Ölçeğin alt boyutlarında yapılan analizler de benzer şekilde, hiçbir alt boyutta yaş kategorisine göre anlamlı bir fark olmadığını ortaya koymuştur (p>.05). Ortalama puanlar incelendiğinde, en yüksek toplam ortalamaya (X=72.31) 22-25 yaş grubunun sahip olduğu görülse de. bu sonuç, öğrencilerin genel çalgı çalışma alışkanlıklarının yapısal olarak yaşa bağlı önemli bir değişim göstermediğini işaret etmektedir.

Eta kare (η^2) değerleri .005 ile .022 arasında değişmekte olup, Cohen'in (1988) ölçütlerine göre tümü küçük etki büyüklüğü düzeyindedir.

2. Öğrencilerin cinsiyetlerine göre günlük çalışma alışkanlıklarında farklılık var mıdır?

Tablo 4. Cinsiyetlere Göre Bireysel Çalgı Çalışma Arasındaki t-Testi Sonuçları

Değişkenler	Gruplar	N	Ort. ($\bar{X}$)	SS	sd	t	p
Değer	Kadın	66	26.59	4.97	118	-.12	905
	Erkek	54	26.70	5.37			
Hazırlık	Kadın	66	18.21	2.22	118	.10	.917
	Erkek	54	18.17	2.56			
İlgi-İstek	Kadın	66	15.68	3.05	118	1.28	.204
	Erkek	54	14.93	3.43			
Zaman Kullanımı-Düzen	Kadın	66	10.32	2.32	118	.12	.902
	Erkek	54	10.26	2.89			
Toplam Puan	Kadın	66	70.80	9.23	118	.39	.695
	Erkek	54	70.05	11.63			

Tablo 4'te görüldüğü üzere cinsiyet değişkenine göre öğrencilerin bireysel çalgı çalışma alışkanlıkları bağımsız örneklemler için t testi ile incelenmiştir. Analiz sonucunda, değer (p=.905), hazırlık (p=.917), ilgi-istek (p=.204), zaman kullanımı-düzen (p=.902) alt boyutlarında ve toplam puanda (p=.695) kadın ve erkek öğrenciler arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmamıştır (p > .05).

Bu araştırmada öğrencilerin cinsiyetlerinin, bireysel çalgı çalışma alışkanlıklarını anlamlı biçimde etkilemediği belirlenmiştir. Çalışma alışkanlıklarının kadın ve erkek öğrenciler arasında büyük ölçüde benzer olduğu söylenebilir

3. Öğrencilerin sınıf düzeylerine göre günlük çalışma alışkanlıklarında farklılık var mıdır?

Tablo 5. Sınıf Düzeyine Göre Çalışma Alışkanlıkları Ölçeği Puanlarının ANOVA Sonuçları

Değişkenler	Sınıf Düzeyi	N	X	SS	sd	F	p	η^2
Değer	1. sınıf	39	27.10	5.16	3/116	0.891	.448	.023
	2. sınıf	27	27.11	4.54				
	3. sınıf	28	26.89	4.85				
	4. sınıf	26	25.19	5.93				
Hazırlık	1. sınıf	39	18.25	2.33	3/116	0.388	.762	.010
	2. sınıf	27	18.55	2.06				
	3. sınıf	28	18.00	2.41				
	4. sınıf	26	17.92	2.73				
İlgi-İstek	1. sınıf	39	15.36	3.49	3/116	0.189	.903	.005
	2. sınıf	27	15.63	3.13				
	3. sınıf	28	15.39	3.54				
	4. sınıf	26	14.96	2.72				
Zaman Kullanımı - Düzen	1. sınıf	39	10.23	2.55	3/116	2.165	.096	.053
	2. sınıf	27	11.29	2.55				
	3. sınıf	28	10.07	2.28				
	4. sınıf	26	9.58	2.79				
Toplam Puan	1. sınıf	39	70.95	10.16	3/116	1.053	.372	.027
	2. sınıf	27	72.59	9.90				
	3. sınıf	28	70.50	9.34				
	4. sınıf	26	67.65	11.14				

Tablo 5'te gösterilen Tek Yönlü ANOVA sonuçlarına göre, mesleki müzik eğitimi alan öğrencilerin sınıf düzeylerine göre çalgı çalışma alışkanlıkları alt boyutlar incelendiğinde, Değer (p=.448), Hazırlık (p=.762), İlgi-İstek (p=.903) ve Zaman Kullanımı-Düzen (p=.096) toplam puanında (p=.372) istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık olmadığını göstermiştir.

Ortalama puanlara bakıldığında, en yüksek toplam puana (X=72.59) 2. Sınıf öğrencilerinin sahip olduğu, en düşük puana ise (X=67.65) 4. Sınıf öğrencilerinin sahip olduğu görülmektedir.

Zaman Kullanımı-Düzen: Zaman Kullanımı-Düzen alt boyutundaki fark, p=.096 değeriyle anlamlılık eşiğine (α=.05) yakın çıkmıştır, ancak istatistiksel olarak anlamlı kabul edilmemiştir.

Eta kare (η^2) değerleri .005 ile .053 arasında değişmektedir. Cohen'in (1988) ölçütlerine göre İlgi-İstek (.005) ihmal edilebilir, Hazırlık (.010), Değer (.023) ve Toplam Puan (.027) küçük, Zaman Kullanımı-Düzen (.053) ise orta düzeye yakın küçük bir etki büyüklüğüne sahiptir. Genel olarak sınıf düzeyinin çalgı çalışma alışkanlıkları üzerindeki etkisi düşüktür.

Genel olarak, öğrencilerin çalışma alışkanlıklarının mesleki müzik eğitimi lisans süreci boyunca (1. sınıftan 4. sınıfa kadar) anlamlı ölçüde değişmediğini göstermektedir.

4. Öğrencilerin ana çalgı türlerine göre günlük çalışma alışkanlıklarında farklılık var mıdır?

Tablo 6. Çalgı Türüne Göre Bireysel Çalgı Çalışma Alışkanlıkları t-testi Sonuçları

Değişkenler	Çalgı Grubu	N	X	SS	t	sd	p	d
Değer	Türk Müziği Enstrümanı	57	26.51	5.70	-0.269	118	.789	-0.05
	Batı Müziği Enstrümanı	63	26.76	4.60				
Hazırlık	Türk Müziği Enstrümanı	57	18.21	2.43	0.083	118	.934	0.01
	Batı Müziği Enstrümanı	63	18.17	2.33				
İlgi-İstek	Türk Müziği Enstrümanı	57	15.01	3.55	-1.044	118	.299	-0.19
	Batı Müziği Enstrümanı	63	15.63	2.93				
Zaman Kullanımı - Düzen	Türk Müziği Enstrümanı	57	9.67	2.75	-2.582	118	.011	-0.47
	Batı Müziği Enstrümanı	63	10.86	2.30				
Toplam Puan	Türk Müziği Enstrümanı	57	69.40	11.03	-1.072	118	.286	-0.20
	Batı Müziği Enstrümanı	63	71.43	9.66				

Tablo 6'da çalgı türüne göre yapılan bağımsız örneklem t-testi sonuçları incelendiğinde, "değer" alt boyutunda Türk müziği ve Batı müziği enstrümanı çalan öğrenciler arasında anlamlı bir fark olmadığı görülmüştür. (p= .789) Etki büyüklüğü çok küçük düzeydedir (d = -.049). Benzer şekilde "hazırlık" alt boyutunda da iki grup arasında anlamlı bir farklılık bulunmamıştır. (p= .934) Cohen's d = .015 olup bu farkın uygulamada anlamdı bir karşılığı yoktur. "İlgi-istek" alt boyutunda Batı müziği öğrencilerinin ortalamaları biraz daha yüksek olmakla birlikte bu fark istatistiksel olarak anlamlı değildir (p= .299). Etki büyüklüğü küçük düzeydedir (d = -.191). Buna karşın "zaman kullanımı-düzen" alt boyutunda anlamlı bir farklılık saptanmış, Batı müziği enstrümanı çalan öğrencilerin puanları Türk müziği çalanlara göre daha yüksek bulunmuştur (p = .011) Cohen's d = -.472 olup orta düzeye yakın bir etkiyi göstermektedir. Ölçeğin toplam puanında ise anlamlı bir farklılık tespit edilmemiştir (p = .286) Cohen's d = -.196 olup küçük etki düzeyindedir. Bu bulgular, gruplar arasında yalnızca çalışma düzeni ve zaman yönetimine ilişkin alt boyutta anlamlı bir farklılık olduğunu göstermektedir.

5. Öğrencilerin Çalışma sürelerine göre günlük çalışma alışkanlıklarında farklılık var mıdır?

Tablo 7. Çalgı çalışma Sürelerine Göre Bireysel Çalgı Çalışma Alışkanlıkları Anova Sonuçları

Değişkenler	Ç. Süresi	N	X	Ss	sd	F	p	Fark	η²
Değer	0-1 saat	33	23.85	5.95	3/116	7.964	< .001	0-1 < 2-3, 4-5, 6-7	.171
	2-3 saat	64	26.86	4.20					
	4-5 saat	18	29.72	3.58					
	6-7 saat	5	31.20	5.76					
Hazırlık	0-1 saat	33	18.03	1.91	3/116	0.856	.466	Fark Yok	.022
	2-3 saat	64	18.53	2.62					
	4-5 saat	18	19.00	1.74					
	6-7 saat	5	18.40	3.57					
İlgi-İstek	0-1 saat	33	14.09	3.41	3/116	5.122	.002	0-1 < 4-5	.117
	2-3 saat	64	15.27	2.86					
	4-5 saat	18	17.22	3.97					
	6-7 saat	5	17.80	3.49					
Zaman Kullanım-Düzen	0-1 saat	33	8.78	1.98	3/116	10.048	< .001	0-1 < 2-3, 4-5, 6-7	.206
	2-3 saat	64	10.40	2.35					
	4-5 saat	18	11.78	1.86					
	6-7 saat	5	13.40	2.50					
Toplam Puan	0-1 saat	33	64.76	9.92	3/116	9.730	< .001	0-1 < 2-3, 4-5, 6-7	.201
	2-3 saat	64	70.56	10.87					
	4-5 saat	18	77.72	13.75					
	6-7 saat	5	80.80	15.13					

Tablo 7'de görüldüğü gibi öğrencilerin günlük çalgı çalışma sürelerine göre çalgı çalışma alışkanlıklarının farklılaşıp farklılaşmadığını belirlemek amacıyla tek yönlü ANOVA uygulanmıştır. Analiz sonuçları, dört değişkende çalışma süresine bağlı anlamlı farklılaşma olduğunu görülmüştür.

Değer alt boyutunda, günlük çalışma süresi arttıkça öğrencilerin çalgı çalışmasına verdikleri önemin anlamlı biçimde yükseldiği bulunmuştur, $F(3,116) = 7.964$, $p<.001$. Çoklu karşılaştırmalar, özellikle 0-1 saat çalışan öğrencilerin diğer tüm gruplara göre daha düşük değer puanına sahip olduğunu göstermiştir.

Hazırlık alt boyutunda çalışma süresine göre anlamlı bir fark saptanmamıştır, $F(3,116) = 0.856$, $p= .466$. Bu durum, çalışma süresi artsa bile öğrencilerin çalışma ölçeğinin hazırlık boyutunda herhangi bir fark bulunmadığı görülmüştür.

İlgi-istek alt boyutunda, çalışma süresi ile motivasyon arasında anlamlı bir ilişki olduğu görülmüştür ($p=.002$). Özellikle "4-5 saat" çalışan öğrencilerin ilgi-istek düzeyleri "0-1 saat" çalışanlara göre anlamlı düzeyde yüksektir. Kısacası çalışma süresi arttıkça çalgıya yönelik ilginin de arttığını görülmektedir.

Zaman kullanımı-düzen alt boyutunda en güçlü farklılaşmanın gerçekleştiği belirlenmiştir, $F(3,116) = 10.048$, $p < .001$. Çoklu karşılaştırmalar, özellikle kısa süre çalışan grubun (0-1 saat) tüm diğer gruplara göre anlamlı biçimde daha düşük düzende çalıştığını göstermektedir. Günlük çalışma süresindeki artış planlama, sistematik çalışma ve zaman yönetimi becerilerinin güçlenmesine katkı sağlamaktadır.

Toplam puanda çalışma süresine bağlı anlamlı fark bulunmuştur, $F(3,116) = 9.730$, $p < .001$. Düzenli ve uzun süre çalışan öğrencilerin çalışma alışkanlıklarının bütünsel olarak daha gelişmiş olduğu görülmektedir.

Eta kare (η^2) değerleri incelendiğinde, Hazırlık alt boyutunda çalışma süresinin etkisinin küçük düzeyde olduğu (η^2=.022), İlgi-İstek alt boyutunda orta düzeyde etki gösterdiği (η^2=.117), Değer (η^2=.171), Zaman Kullanımı-Düzen(η^2=.206) alt boyutları ile Toplam Puan (η^2=.201) üzerinde ise büyük etki büyüklüğüne sahip olduğu belirlenmiştir. Bu bulgular, günlük çalgı çalışma süresinin özellikle öğrencilerin çalışma alışkanlıklarının genel düzeyi ile çalışma düzeni ve çalgıya verdikleri değer üzerinde güçlü bir belirleyici olduğunu göstermektedir.

6. Öğrencilerin müzik topluluğunda/orkestrada yer almaları günlük çalışma alışkanlıkları açısından farklılık gösteriyor mu?

Tablo 8. Müzik Topluluğunda/Orkestrada Yer Almaları Günlük Çalışma Alışkanlıkları Etkisi t Testi Sonuçları

Değişkenler	Müzik Topluluğunda Yer Alma	N	X	Ss	Sd	p	d	Fark
Değer	Evet	62	27.55	4.21	2.03(118)	.045	0.37	Evet > Hayır
	Hayır	58	25.67	5.85				
Hazırlık	Evet	62	18.18	2.44	-0.07(118)	.946	-0.01	Anlamlı fark yok
	Hayır	58	18.21	2.32				
İlgi-İstek	Evet	62	15.71	3.26	1.29(118)	.199	0.23	Anlamlı fark yok
	Hayır	58	14.95	3.20				
Zaman Kullanımı-Düzen	Evet	62	10.85	2.50	2.53(118)	.013	0.46	Evet > Hayır
	Hayır	58	9.69	2.55				
Toplam Puan	Evet	62	72.29	9.61	2.02(118)	.045	0.37	Evet > Hayır
	Hayır	58	68.52	10.81				

Tablo 8'de görüldüğü gibi öğrencilerin müzik topluluğunda/orkestrada yer alma durumlarının çalgı çalışma alışkanlıkları üzerindeki etkisi bağımsız örneklem t-testi ile incelenmiştir. Elde edilen bulgular, bazı alt boyutlarda anlamlı farklılaşmalar olduğunu göstermektedir. İlk olarak, değer alt boyutunda topluluk/orkestra deneyimi olan öğrencilerin puanlarının anlamlı düzeyde daha yüksek olduğu belirlenmiştir p= .045. Benzer şekilde, zaman kullanımı-düzen alt boyutunda da anlamlı bir fark saptanmış, toplulukta yer alan öğrencilerin daha düzenli ve planlı çalışma davranışları sergilediği tespit edilmiştir (p= .013). Etki büyüklüğünün orta düzeye yakın olması (Cohen's d = .46), bu farkın pedagojik açıdan dikkate değer olduğunu göstermektedir. Ayrıca, çalışma alışkanlıklarının genel düzeyini yansıtan toplam puan açısından da topluluk deneyimi olan öğrencilerin anlamlı biçimde daha yüksek puanlar aldığı görülmüştür (p= .045). Öte yandan, hazırlık (p= .946) ve ilgi-istek (p= .199) alt boyutlarında anlamlı bir fark görülmemiştir.

7. Öğrencilerin çalışırken performanslarını kaydetmeleri günlük çalışma alışkanlıklarında açısından farklılık gösteriyor mu?

Tablo 9. Çalışırken Performanslarını Kaydetmeleri Günlük Çalışma Alışkanlıkların Etkisi Pearson Korelasyon Analizi

Değişkenler	Performans Kayıt Sıklığı	r	p	Yorum
Değer	Pearson Korelasyon	.200*	.029	Zayıf, Pozitif ve Anlamlı
Hazırlık	Pearson Korelasyon	.024	.795	İlişki Yok
İlgi-İstek	Pearson Korelasyon	.137	.136	İlişki Yok
Zaman Kullanımı-Düzen	Pearson Korelasyon	.125	.175	İlişki Yok
Toplam Puan	Pearson Korelasyon	.179	.051	İlişki Yok (Sınıra Yakın)

Tablo 9'da görüldüğü gibi performans kaydetme sıklığı ile Değer alt boyutu arasında istatistiksel olarak zayıf düzeyde, pozitif ve anlamlı bir ilişki bulunmuştur (r=.200,p=.029).

Toplam Puanı ile performans kaydetme sıklığı arasında istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki bulunmamıştır (r=.179,p=.051). Ancak bu ilişki, α=.05 anlamlılık düzeyine çok yakın(sınırda) bir değer almıştır. Hazırlık (r=.024,p=.795), İlgi-İstek (r=.137,p=.136) ve Zaman Kullanımı-Düzen(r=.125,p=.175) alt boyutları ile performans kaydetme sıklığı arasında anlamlı bir ilişki saptanmamıştır.

8. Öğrencilerin yeterli materyale sahip olması günlük çalışma alışkanlıklarında farklılık göstermiş midir?

Tablo 10. Çalışma Alışkanlıkları Ölçeği Puanları ile Yeterli Materyal Sahibi Olma Algısı Arasındaki Korelasyon Analizi Sonuçları

Değişkenler	Yeterli Materyal Sahibi Olma Algısı	r	p	Yorum
Değer	Pearson Korelasyon	.169	.065	İlişki Yok (Sınıra Yakın)
Hazırlık	Pearson Korelasyon	.066	.475	İlişki Yok
İlgi-İstek	Pearson Korelasyon	.202	.027	Zayıf, Pozitif ve Anlamlı
Zaman Kullanımı-Düzen	Pearson Korelasyon	.097	.294	İlişki Yok
Toplam Puan	Pearson Korelasyon	.186	.042	Zayıf, Pozitif ve Anlamlı

Tablo 10'da görüldüğü gibi materyal yeterliliğinin (nota sehpası, ayaklık, destekleyici çalışma araçları vb.) çalgı çalışma alışkanlıkları ile ilişkisini incelemek amacıyla yapılan Pearson korelasyon analizi, bazı alt boyutlarda anlamlı fakat düşük düzeyli ilişkiler olduğunu göstermiştir. İlgi-istek alt boyutu arasında düşük düzeyde fakat anlamlı bir ilişki bulunmuştur (r= .202, p= .027). Benzer şekilde, materyal yeterliliği ile toplam puan arasında da anlamlı bir ilişki saptanmıştır (r = .186, p= .042). Buna karşın, materyal yeterliliği ile değer, hazırlık ve zaman kullanımı-düzen alt boyutları arasında anlamlı bir ilişki tespit edilmemiştir (p> .05).

SONUÇ VE ÖNERİLER

Bu araştırmada mesleki müzik eğitimi alan öğrencilerin bireysel çalgı çalışma alışkanlıkları yaş, cinsiyet, sınıf düzeyi, çalgı türü, günlük çalışma süresi, müzik topluluğunda/orkestrada yer alma durumu, performans kaydı kullanımı ve materyal

yeterliliği değişkenleri açısından incelenmiştir.

Araştırmada yaş değişkenlerine göre öğrencilerin bireysel çalgı çalışma alışkanlıklarında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık bulunmamıştır. Bu sonuç araştırmamızla aynı ölçeği kullanan Doğan (2021), Kement (2018), Kolbaşı (2018) tarafından yürütülen araştırmalarla paralellik göstermektedir. Ancak yine aynı ölçeğin kullanıldığı Piji Küçük ve Turan Engin (2021)'in çalışmalarında lise düzeyi 17 yaşındaki öğrencilerin 14 yaşındakilere göre çalışma alışkanlıkları değişkeninde anlamlı farkların olduğu ortaya konmuştur. Bu bulgunun, lisans ve lise düzeyindeki öğrenciler arasındaki yaş farklılığından ve ergenlik döneminin geride bırakılmasıyla birlikte farkındalık düzeyinin artmasından kaynaklanmış olabileceği düşünülmektedir. Farklı ölçek kullanılarak bireysel çalgı çalma alışkanlıklarının incelendiği Demirbaş (2022)'ın çalışmasında da yaş değişkeninin çalgı çalışma alışkanlıkları üzerinde belirleyici bir etkisinin olmadığı ortaya konulmuştur.

Cinsiyet değişkenine göre bireysel çalgı çalma alışkanlıkları arasındaki sonuçlar incelendiğinde anlamlı farkların olmadığı tespit edilmiştir. Mevcut çalışmayla aynı ölçeği kullanan Doğan (2021), Demirbaş (2022), Gerçeker (2023), Kement (2018), Piji Küçük ve Kar (2021)'ın çalışmalarıyla paralellik gösterirken, gene aynı ölçeği kullanan Topoğlu (2022)'nun çalışmasında kadın öğrencilerin ilgi ve istek boyutunda daha yüksek, Albayrak ve Bulut (2021), Kolbaşı (2018) çalışmalarında toplam puanda kadın öğrencilerin lehine anlamlı olarak farklılaştığı, Kumtepe (2020) ve Şen & Akçay (2021)'ın çalışmalarında ise erkekler lehine anlamlı farklılaştığı görülmektedir. Bu ayrışmanın sebebi cinsiyetin çalgı çalışma alışkanlıkları üzerindeki etkisinin kültürel bağlam, incelenen örneklem grubunun özellikleri (örneğin lise, üniversite ya da müzikoloji öğrencileri) ve değerlendirilen alt boyutlar (istek, hazırlık, süreklilik, çalışma sıklığı vb.) doğrultusunda farklılık gösterebildiği ifade edilebilir. Bu bağlamda, çalgı çalışma alışkanlıklarının oluşum ve sürdürülme süreçlerinde cinsiyet değişkeninin tek başına açıklayıcı olmaktan ziyade, eğitim ortamının niteliği, bireysel motivasyon düzeyi, çalışma olanaklarına erişim ve uygulanan pedagojik yaklaşımlar gibi çok sayıda değişkenle birlikte ele alınmasının daha uygun olacağı düşünülmektedir.

Sınıf düzeyi açısından elde edilen sonuçlara göre bu araştırmada anlamlı bir farklılık saptanmamıştır. Bu durum aynı ölçeği kullanan Kement (2018), Kolbaşı, (2019), Saygı Gerçeker (2023)'ün çalışmalarıyla paralellik göstermektedir. Aynı ölçeğin kullanıldığı Doğan (2021)'in çalışmasında 1. Sınıf öğrencilerinin diğer sınıflara nazaran daha yüksek çalgı çalışma alışkanlıklarına sahip oldukları, Albayrak ve Bulut (2021) tarafından yürütülen çalışmada, sınıf düzeyine göre yalnızca ilgi ve istek boyutunda anlamlı bir farklılık saptanmış, bu farklılığın birinci ve ikinci sınıf öğrencileri lehine olduğu belirlenmiştir. Araştırmacılar, söz konusu bulgunun, öğrencilerin eğitim sürecinin bu aşamasında yeni karşılaştıkları enstrümanlara yönelik merak, ilgi ve motivasyonlarının görece yüksek olmasıyla ilişkili olabileceğini düşünülmektedir. Şen ve Akçay (2021), Piji Küçük ve Turan Engin'in (2021) çalışmalarında sınıf düzeyiyle çalışma alışkanlıkları arasında pozitif yönde bir ilişki olduğu tespit edilmiştir. Bu çalışmalarda örneklem sayılarının daha fazla olmasının, elde edilen bu farkların mevcut çalışma bulgularından ayrışmasına yol açtığı düşünülmektedir. Farklı ölçeklerin kullanıldığı çalgı çalışma alışkanlıklarında ise Demirbaş (2022), Parasız ve Gülüm (2017) ve Hallam'ın (2012) yaptığı çalışmada sınıf düzeyi arttıkça çalışma alışkanlıklarında pozitif yönde artış olduğu ortaya konmuştur. Söz konusu çalışmaların da örneklem sayısındaki fazlalık sebebiyle mevcut çalışmayla örtüşmediği düşünülmektedir

Çalgı türü değişkeni açısından elde edilen bulguların sonucunda Türk müziği ve batı müziği enstrümanı çalan öğrenciler arasında "değer", "hazırlık", "ilgi-istek" ve toplam puanlarda anlamlı bir fark bulunmazken, "zaman kullanımı-düzen" alt boyutunda batı müziği enstrümanı çalan öğrenciler lehine anlamlı bir farklılık saptanmıştır. Bu çalışmayla aynı ölçeği kullanan Piji Küçük ve Kar (2021), Doğan (2021), Şen ve Akçay (2021) ile Erden Topoğlu (2022) tarafından yürütülen araştırmalarda, ölçekten elde edilen toplam puanlar açısından çalgı türüne göre istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık bulunmadığı sonucuna ulaşılmıştır. Bununla birlikte, bazı çalışmalarda toplam puan düzeyinde fark görülmemesine rağmen, ölçeğin alt boyutlarında çalgı türüne bağlı sınırlı farklılaşmaların ortaya çıktığı dikkat çekmektedir. Özellikle Şen ve Akçay (2021), "çalışmaya değer verme" ve "çalışmaya hazırlık" alt boyutlarında bazı çalgı grupları lehine anlamlı farklar saptamış, kanun icracılarının bu boyutlarda daha yüksek puanlar aldığı, bunu bağlama, viyolonsel ve keman öğrencilerinin izlediği belirtilmiştir. Erden Topoğlu (2022) ise alt boyutlarda benzer eğilimler gözlemlemekle birlikte, çalgı gruplarındaki örneklem büyüklüklerinin homojen olmaması nedeniyle bu farklılıkların istatistiksel olarak anlamlı kabul edilemeyeceğini ifade etmiştir. Ayrıca Demirbaş (2022) klasik gitar ve Yılmaz (2024) ukulele örneğinde olduğu gibi ölçeği tek bir çalgıya uyarlanarak kullanıldığı çalışmalar, çalgılar arası karşılaştırmadan ziyade belirli bir enstrümana özgü çalışma alışkanlıklarını derinlemesine incelemeyi amaçlamıştır. Farklı ölçeklerin kullanıldığı bireysel çalışma alışkanlıkları ile çalgı türü arasında ise Hallam ve diğerlerinin (2019) farklı çalgı gruplarının çalışma organizasyonu ve strateji kullanımı bakımından ayrıştığını sonucuna varılmıştır. Bu bulgular doğrultusunda, mevcut çalışmada elde edilen verilerin daha geniş bir örneklemle yinelenmesi durumunda, diğer alt boyutlar ve toplam puan düzeyinde de anlamlı farklılıkların ortaya çıkabileceği değerlendirilmektedir. Bu durumun, Batı müziği eğitiminin görece daha yapılandırılmış, yazılı ve program temelli bir pedagojik yapıya dayanmasıyla ilişkili olabileceği değerlendirilmektedir. Söz konusu pedagojik yapı içerisinde öğrencilerin zaman yönetimi, planlı çalışma ve düzenli uygulama becerilerinin daha sistematik ve metodolojik biçimde geliştiği varsayılmaktadır. Buna karşılık, Türk müziği eğitiminde yaygın olarak benimsenen daha esnek, usta-çırak ilişkisine dayalı ve sözlü aktarımın ön planda olduğu öğretim anlayışının, çalgı çalışma düzeninin bireysel tercihlere ve kişisel yaklaşımlara daha açık bir biçimde şekillenmesine zemin hazırlamış olabileceği düşünülmektedir.

Günlük çalgı çalışma süresi değişkenine ait sonuçlarda günlük çalışma süresi arttıkça "değer", "ilgi-istek", "zaman kullanımı-düzen" alt boyutları ve toplam puanda anlamlı artışlar gözlenmiştir. Aynı ölçeğin kullanıldığı ve çalışma sürelerinin incelendiği Doğan (2021), Kement (2018), Saygı Gerçeker (2023), Albayrak ve Bulut (2021), Kumtepe (2020), Piji Küçük ve Turan Engin (2021) gibi çalışmalarla mevcut çalışmanın sonuçları paralellik göstermiştir. Ancak aynı ölçeği kullanan Kolbaşı (2018)'ın çalışmasında anlamlı bir fark olmayışının sebebinin örnekleminin 30 olmasından kaynaklı olabileceği düşünülmektedir. Farklı ölçeklerin kullanıldığı çalışmalarda ise Özden (2024), Madeira ve diğerleri (2017), Hallam ve diğerlerinin (2019) yaptıkları araştırmalarda çalışma süresi arttıkça çalışma alışkanlıklarının geliştiği, Yue Liu'nin (2021) çalışma süresi ile içsel motivasyon-gelişim arasında pozitif, dışsal motivasyon-başarısızlıktan kaçınma arasında negatif ilişki olduğu, Vellacott ve Ballantyne'nin (2022) profesyonel müzisyenlerde yapılan incelemede çalışma süresinin nicelikten çok nitelik odaklı olduğu, Araújo (2015) tarafından gerçekleştirilen çalışmada ise çalışma süresi ile çalışma organizasyonu arasında pozitif yönde bir ilişki olduğu, Özmenteş'in (2012) araştırmasında çalgı çalışma süresi arttıkça performans notlarının yükseldiği sonuçlarına

ulaşılmıştır. İlgili alanyazında yer alan bu çalışmaların tamamı, mevcut araştırmanın bulgularıyla örtüşecek biçimde, çalgı çalışma süresi değişkeni ile bireysel çalgı çalışma alışkanlıkları arasında istatistiksel olarak anlamlı ve pozitif yönlü bir ilişkinin bulunduğunu değerlendirilmektedir.

Müzik topluluğunda veya orkestrada yer alma değişkeni açısından elde edilen bulgular, topluluk deneyiminin bireysel çalışma alışkanlıklarını destekleyici bir unsur olduğunu akla getirmektedir. Toplulukta yer alan öğrencilerin "değer", "zaman kullanımı-düzen" ve toplam puanlarının anlamlı biçimde daha yüksek olması çalışma alışkanlıklarını destekleyen bir unsur olduğunu düşündürmektedir. İlgili alanyazın incelendiğinde aynı ölçeğin kullanıldığı Gerçeker (2018) de aile ve sosyal çevre desteğinin çalışma alışkanlıklarını güçlendirdiğini ve tükenmişliği azalttığını göstermiştir. Ayrıca diğer çalışma alışkanlıklarının incelendiği Vellacott ve Ballantyne (2022) ile Liu (2021) tarafından gerçekleştirilen çalışmalarda, öğrencilerin performans temelli icralarında motivasyonel anlamda pozitif yönde ilişkili olduğu ortaya konulmuştur. Bu bulgular, sahne deneyimi ve icra sorumluluğunun öğrencilerin öğrenme sürecine yönelik anlam yüklemelerini güçlendirdiğini ve müzikal hedeflerine yönelik içsel motivasyonlarını artırdığını ve öğrencinin sorumluluk duygusunu geliştirerek çalışma süreçlerini daha verimli hale getirdiği düşünülmektedir. Bu maksatla öğretmenlerin öğrencilerin müzik topluluğunda yer almasına teşvik etmeleri önerilmektedir.

Performansını kaydetme sıklığı ile çalışma alışkanlıkları arasındaki ilişkiler incelendiğinde, yalnızca "değer" alt boyutunda zayıf fakat anlamlı bir ilişki saptanmıştır. Aynı ölçeği kullanıldığı çalışmalarda kayıt alma ile ilgili herhangi bir değişkene yer verilmezken farklı ölçeklerin kullanıldığı Vellacott & Ballantyne'nin (2022) çalışmasında kayıt almanın en etkili çalışma stratejilerinden biri olduğunu vurgulamıştır. Killion (2023) performans kaydının özellikle hedef belirleme, hata analizi ve ilerlemenin somutlaştırılması açısından güçlü bir öğrenme aracı olduğunu belirtmektedir. Kayıt alma davranışının doğrudan tüm çalışma alışkanlıklarını değil, daha çok çalışmaya atfedilen önemi güçlendirdiği düşünülmektedir.

Yeterli materyale sahip olma algısı ile çalışma alışkanlıkları arasındaki ilişkiler değerlendirildiğinde, "ilgi-istek" alt boyutu ve toplam puanla düşük düzeyde fakat anlamlı ilişkiler saptanmıştır. Bu sonuç, fiziksel çalışma ortamının motivasyon üzerinde dolaylı bir etkisi olduğunu, ancak tek başına düzenli ve planlı çalışma davranışını belirlemede yeterli olmadığını düşündürmektedir. Çalışma ile aynı ölçeğin kullanıldığı Yılmaz (2024) araştırmasında ukulele eğitimi alan öğrencilerin derse başlamadan önce kendilerine ait çalgılarının ve ilgili metot materyallerinin hazır bulunmasının motivasyonu etkilediği, farklı ölçeklerin kullanıldığı Özden (2024) tarafından yapılan araştırmada, öğrencilerin çalışmaya başlamadan önce nota sehpası ayarlama ve materyal hazırlama gibi davranışların çalışmanın verimliliği yönünde olumlu etkisinden bahsedilmektedir. Benzer biçimde Lau'nun (2020) çalışmasında metronom tuner gibi materyallerin kullanımının olumlu yönde etkisinden söz edilmiştir. Mevcut bulgularda Değer, Hazırlık ve Zaman Kullanımı-Düzen alt boyutlarında anlamlı ilişki saptanmamış olması, tutum ve düzen boyutlarının materyal yeterliliğinden çok, alışkanlık temelli ve öz-düzenleme odaklı bir yapıya sahip olduğunu düşündürmektedir.

Bu araştırmadan elde edilen sonuçlar doğrultusunda, mesleki müzik eğitimi alan lisans öğrencilerinin bireysel çalgı çalışma alışkanlıklarının geliştirilmesine yönelik aşağıdaki önerilerde bulunulmuştur:

1. Bireysel çalgı derslerinde öğretim elemanlarının, öğrencilerin yalnızca performans çıktısını değil, çalışma sürecini de izleyen ve yönlendiren bir rehberlik yaklaşımı benimsemeleri önerilmektedir.

2. Bireysel çalgı dersi öğretim elemanlarının, öğrencileri müzik toplulukları ve/veya orkestralarda yer almaya teşvik ederek motivasyon düzeylerini artırmaları, bu yolla daha planlı, sürdürülebilir ve verimli bireysel çalgı çalışma alışkanlıkları geliştirmelerine katkı sağlamaları önerilmektedir.

3. Öğrencilerin çalışma süreçlerinde kayıt alma, dinleme ve hata analizi gibi öz-düzenlemeye dayalı stratejileri kullanmalarını teşvik eden uygulamaların çalgı eğitimi sürecine entegre edilmesi önerilmektedir.

4. Türk müziği ve Batı müziği çalgılarının teknik ve icrasal farklılıkları göz önünde bulundurularak, çalgıya özgü çalışma yaklaşımlarının geliştirilmesi ve öğretim sürecinde bu farklılıkların dikkate alınması önem taşımaktadır.

5. Gelecek araştırmalarda, bireysel çalgı çalışma alışkanlıklarının performans başarısı, motivasyon, öz-yeterlik ve öz-düzenleme gibi değişkenlerle birlikte ele alındığı karma araştırma desenlerinin kullanılması önerilmektedir.

6. Araştırmada elde edilen bulguların genellenebilirliğini olumlu yönde artıracağı düşünüldüğünden, daha farklı üniversiteler ve daha geniş örneklemlerle tekrarlanması önerilmektedir.

Etik İlkeler

Bu araştırma için Gazi Üniversitesi Rektörlüğü Etik Komisyonundan izin alınmıştır. Komisyonun 09.10.2025 tarihli ve E-77082166-604.01-1354377 sayılı kararıyla çalışmanın etik açıdan uygun olduğuna oy birliğiyle karar verilmiştir

Araştırmacıların Katkı Oranı Beyanı

Çalışmadaki her bir yazar, makalenin hazırlanmasında, geliştirilmesinde ve yayınlanmasında eşit katkıda bulunmuştur.

Çatışma Beyanı

Bu makalenin yazarları arasında ve çalışma kapsamında herhangi bir kişisel ve finansal çıkar çatışması bulunmamaktadır.

Yapay Zekâ (YZ) Taahhütnamesi / Artificial Intelligence (AI) Commitment



Bu makalenin yazarları, dil desteği için Chat GPT, derinlemesine literatür incelenmesi için NotebookLM AI destekleri kullandıklarını beyan etmişlerdir.

The authors of this article have stated that they used ChatGPT for language support and NotebookLM for an in-depth review of the literature.

KAYNAKÇA

Akbulut, E. (2013). Eğitim fakültesi müzik eğitimi anabilim dalı bireysel çalgı dersi hedeflerinin gerçekleşme düzeylerine ilişkin 3. ve 4. sınıf öğrencilerinin görüşleri açısından bir değerlendirme. *Kastamonu Üniversitesi Kastamonu Eğitim Dergisi*, 21(2), 575-594.

Akkor, H. Ö. & Türkmen, U. (2009). Kontrbas eğitiminde çağdaş Türk müziği eserlerinin yeri ve değerlendirilmesi. *Journal of Uludag University Faculty of Education*, 22(2), 605-622.

Albayrak, A. & Bulut, D. (2021). Güzel sanatlar lisesi viyolonsel öğrencilerinin bireysel çalgı çalışma alışkanlık düzeylerinin karşılaştırılması. *Online Journal of Music Sciences*, 6(1), 1-20.

Araújo, M. V. (2015). Measuring self-regulated practice behaviours in highly skilled musicians. *Psychology of Music*, 43(5), 713-730. https://doi.org/10.1177/0305735614540014

Atasoy Karaduman, A. (2015). *Çalgı performansına yönelik zihinsel ve bedensel egzersiz rutinleri ve ısınma yöntemleri* Gazi Üniversitesi.

Aydıner Uygun, M. & Kılınçer, Ö. (2017). Developing a scale for strategies used during the practice and learning of instrumental music. *Educational Sciences: Theory & Practice*, 17(6), 2219-2245. https://doi.org/10.12738/estp.2017.6.0733

Bulut, D. (2011). Güzel sanatlar ve spor liselerinde görev yapan piyano öğretmenlerinin profilleri üzerine bir araştırma. *Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, (26), 89-102.

Büyüköztürk, Ş. (2012). *Bilimsel araştırma yöntemleri*. (11. Baskı). Pegem Akademi.

Çilden, Ş. (2003, 30-31 Ekim). *Çalgı eğitiminde nitelik sorunları*. Cumhuriyetimizin 80. Yılında Müzik Sempozyumu, İnönü Üniversitesi, Malatya, Türkiye.

Çimen, G. (1994). Piyano eğitiminde bireysel çalışma süreci. *Gazi Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 4(2), 138-142.

Demirbaş, Y. (2022). *Müzik eğitimi ana bilim dallarında öğrenim gören klasik gitar öğrencilerinin çalgı çalışma alışkanlıklarının incelenmesi* İnönü Üniversitesi.

Doğan, E. (2021). *Müzik öğretmeni adaylarının çalgı çalışma alışkanlıkları ile çalgı dersine yönelik motivasyonlarının karşılaştırmalı olarak* Necmettin Erbakan Üniversitesi.

George, D. & Mallery, M. (2010). *SPSS for Windows step by step: A simple guide and reference*. (10th ed.). Pearson.

Gerçeker, S. (2018). Investigation of music teacher candidates' individual instrument burnout, perceived family support in instrument training and individual instrument training habits with regard to various variables. *Journal of Education and Training Studies*, 6(11), 32-45.

Gerçeker, S. (2023). Prospective music teachers' attitudes, self-efficacy and study habits towards piano course. *International Journal of Music Education*, 41(2), 211-225.

Hallam, S. (1998). The predictors of achievement and dropout in instrumental tuition. *Psychology of Music*, 26(2), 116-132.

Hallam, S., Creech, A., Varvarigou, M. & Papageorgi, I. (2012). The development of practising strategies in young people. *Psychology of Music*, 40(5), 652-680. https://doi.org/10.1177/0305735612443868

Hallam, S., Creech, A., Varvarigou, M., Papageorgi, I., Gomes, T., Lani, J. & Rinta, T. (2019). Are there differences in practice depending on the instrument played?

Music Education Research, 21(3), 315-334. https://doi.org/10.1080/14613808.2019.1598344

Hardalaç, N. (2012). *Özdüzenlemeli öğrenme yönteminin çalgı eğitimi boyutunda bireysel çalışma sürecine etkisi: Gazi Üniversitesi sınıf öğretmenliği anabilim dalı örneğ.* Gazi Üniversitesi.

Jørgensen, H. (2002). Instrumental performance expertise and amount of practice among instrumental students in a conservatoire. *Music Education Research*, 4(1), 105-119.

Killion, J. (2023). *The central strategy of music practice* Texas Tech University.

Kolbaşı, G. (2018). *Müzik öğretmenliği 1. sınıf öğrencilerinin bireysel çalgılarına çalışma alışkanlıklarının çeşitli değişkenler açısından incelenmesi* Karadeniz Teknik Üniversitesi.

Kumtepe, E. G. (2020). Individual instrument practice habits of musicology students with demographic features and music literacy: Example of Kırıkkale. *Journal of Music Research*, 9(2), 89-105.

Kurtuldu, M. K. (2013). Piyano öğrencilerinin ders çalışma yaklaşımlarının değerlendirilmesi. *International Symposium on Changes and New Trends in Education*, 232-239.

Küçük, D. P. & Kar, H. (2021). Müzik öğretmeni adaylarının bireysel çalgı çalışma alışkanlıkları. *Kesit Akademi Dergisi*, 7(28), 402-432.

Küçükosmanoğlu, H. O., Babacan, E., Babacan, M. D. & Yüksel, G. (2016). Bireysel çalgı çalışma alışkanlıkları ölçeğinin geliştirilmesi. *Kalem Eğitim ve İnsan Bilimleri Dergisi*, 6(1), 1-24.

Lau, D. (2020). Assessing practice habits: A study of collegiate instrumental teachers' estimation of students' practice habits versus students' self-report. *Journal of Research in Music Education*, 54(4), 350-362.

Liu, Y. (2021). *An examination of musical instrument practice among collegiate musicians*. University of Miami.

Madeira, A., Araújo, M. V., Hein, T. & Marinho, S. (2017). Adaptation of a self-regulated practice behaviour scale for Portuguese music students. *Psychology of Music*, 45(4), 561-576. https://doi.org/10.1177/0305735616675515

McIvor, D. (2017). No more "bad days": A trumpet and brass-instrument warm-up routine that works. *International Trumpet Guild Journal*, 41(3), 45-52.

McPherson, G. E. & Zimmerman, B. J. (2002). Self-regulation of musical learning: A social cognitive perspective. In R. Colwell & C. Richardson (Eds.), *The new handbook of research on music teaching and learning* (ss. 327-347). Oxford University Press.

Miksza, P. (2012). The development of a measure of self-regulated practice behavior for beginning and intermediate instrumental music students. *Journal of Research in Music Education*, 60(4), 398-416. https://doi.org/10.1177/0022429412455208

Miksza, P. & Tan, L. (2015). Measuring self-regulated practice behaviours in highly skilled musicians. *Music Education Research*, 17(1), 1-19.

Önal, G. (2022). Flüt eğitiminde ısınma egzersizlerinin önemi. *Sanat ve Eğitim Dergisi*, 6(2), 77-92.

Önder, F. (2009). *Müzik öğretmeni adaylarının bireysel çalgı çalışma alışkanlıkları*. Ankara Üniversitesi.

Öneykan, M. & Tebiş, C. (2018). Güzel sanatlar liseleri ve müzik öğretmeni yetiştiren kurumlarda yaylı çalgı eğitimi alan öğrencilerin günlük egzersiz alışkanlıkları. *Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 18(3), 1546-1565.

Özmenteş, S. (2007). Çalgı eğitimi alan öğrencilerin çalışma stratejileri. *Uludağ Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 20(2), 415-438.

Özmenteş, S. (2012). Relationships between daily practice time, attributions and performance level in instrument education. *Educational Sciences: Theory & Practice*, 12(1), 243-250.

Özmenteş, S. (2013a). Çalgı eğitiminde öğrenci motivasyonu ve performans. *Eğitim ve Öğretim Araştırmaları Dergisi*, 2(2), 320-331.

Özmenteş, S. (2013b). Çalgı eğitimi alan lisans öğrencilerinin kullandıkları çalışma taktikleri. *Eğitim ve Bilim*, 38(169), 152-167.

Parasız, G. & Gülüm, O. (2017). Öğrencilerin haftalık keman çalışma alışkanlıklarının incelenmesi. *Fine Arts*, 12(3), 215-232.

Piji Küçük, D. & Kar, S. (2021a). Müzik öğretmeni adaylarının bireysel çalgı çalışma alışkanlıkları. *Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 21(1), 135-152.

Piji Küçük, D. & Turan Engin, G. (2021b). Güzel sanatlar liselerinde öğrenim gören öğrencilerin bireysel çalgı çalışma alışkanlıkları ve bireysel çalgı performanslarına yönelik öz-yeterlik inançları. *Journal of Music Teacher Education*, 30(3), 45-61.

Rohwer, D. & Polk, J. (2006). Practice behaviors of eighth-grade instrumental musicians. *Journal of Research in Music Education*, 54(4), 350-362.

Sloboda, J. A., Davidson, J. W., Howe, M. J. A. & Moore, D. G. (1996). The role of practice in the development of performing musicians. *British Journal of Psychology*, 87(2), 287-309. https://doi.org/10.1111/j.2044-8295.1996.tb02591.x

Subaşı, G. (2000). Verimli ders çalışma alışkanlıkları eğitiminin akademik başarı, akademik benlik kavramı ve çalışma alışkanlıklarına etkisi. *Eğitim ve Bilim*, 25(117), 21-28.

Şen, Ü. S. & Akçay, Ş. Ö. (2021). Individual instrument practice habits of professional music education students. *Journal of Education in Music*, 9(1), 1-20.

Şen, Ü. S., Akçay, Ş. Ö. & Şen, Y. (2025). Müzik eğitiminde çalgı çalışma alışkanlıkları ile çalgı dersine yönelik motivasyon ve çalgı performansı öz-yeterlik inancı arasındaki ilişkinin incelenmesi. *Music Education Research*, 27(1), 1-18.

Şentürk, G. C., Kapçak, Ş. & Işıksungur, B. K. (2018). Müzik öğretmeni adaylarının bireysel çalgı çalışma alışkanlıklarının çeşitli değişkenler açısından incelenmesi. *Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 15(1), 1232-1255.

TDK. (2006). *Türkçe sözlük*. Türk Dil Kurumu.

Topoğlu, E. (2022). *Müzik öğretmeni adaylarının bireysel çalgı çalışma alışkanlıkları (Aydın Adnan Menderes Üniversitesi örneği.* Aydın Adnan Menderes Üniversitesi.

Uçan, A. (2018). *Müzik eğitimi: Temel kavramlar-ilkeler-yaklaşımlar*. (4. Baskı). Arkadaş Yayınevi.

Üstün, E. (2019). Flüt eğitiminde günlük çalışma yapmanın öğrenciler üzerinde bilinçli farkındalık ve stres kontrolü açısından etkisi. *Turkish Journal of Music Education*, 2(1), 45-60.

Vellacott, T. & Ballantyne, J. (2022). An exploration of the practice habits and experiences of professional musicians. *Psychology of Music*, 50(3), 763-780. https://doi.org/10.1177/03057356211019177

Weidenbach, V. G. (1996). *The influence of self-regulation on instrumental practice*. The University of Adelaide.

Yılmaz, E. (2024). Okul öncesi öğretmen adaylarının çalgı çalışma alışkanlıklarının incelenmesi: Ukulele örneği. *Journal of Early Childhood Music Education*, 5(1), 1-15.

EXTENDED ABSTRACT

Introduction

Music education is a transformative process that instills and modifies musical behaviours, fostering cognitive, affective, and psychomotor growth (Uçan, 2018). Within this framework, professional music education specifically trains individuals aiming for elite proficiency. A core component of this track is instrument training, a long-term journey where students develop technical, aesthetic, and artistic skills (Akbulut, 2013).

Instrument mastery demands structured focus and self-discipline. Effective practicing is a systematic approach designed to achieve optimal musical outcomes efficiently (Hallam, 2001). Central to this process are sustainable habits—conditioned actions shaped by self-regulation, clear goals, and ongoing self-evaluation (Miksza, 2012). However, literature indicates that music undergraduates in Turkey often demonstrate unplanned and inconsistent individual practicing behaviours, reflecting deficits in time management and pedagogical guidance (Kurtuldu, 2013; Özmenteş, 2013). This study comparatively examines the individual instrument practicing habits of undergraduate music students. It addresses whether practicing habits significantly vary based on age, gender, grade level, major instrument type (Traditional Turkish Music vs. Western Classical Music), daily practice duration, ensemble participation, performance recording frequency, and material adequacy.

Method

This study utilized a descriptive survey model, a quantitative research design, to evaluate the current state of individual practicing habits among undergraduate music students (Büyüköztürk, 2012). Using convenience sampling, the sample comprised 120 undergraduate students enrolled across eight Turkish universities during the 2025-2026 academic year, with the highest participation from Gazi University (29.2%).

Data were collected using a researcher-designed Personal Information Form and the *Individual Practicing Habits in Music Education Scale* (Küçükosmanoğlu et al., 2016). This 5-point Likert scale evaluates four sub-dimensions: Valuing Practice, Preparation

for Practice, Interest and Motivation, and Time Management and Regularity. SPSS was used for data analysis. Normality testing confirmed a normal distribution, with skewness and kurtosis values falling within the acceptable -2.0 to +2.0 range (George & Mallery, 2010). Consequently, Independent Samples t-Tests, One-Way ANOVA, Tukey post-hoc tests, and Pearson correlation analyses were executed, with significance set at $p < .05$.

Findings

- **Age and Gender:** No significant differences were found in total scale scores or sub-dimensions based on age ($p = .639$) or gender ($p = .695$).
- **Grade Level:** Symmetrical to age, grade levels yielded no significant variations in total scores ($p = .372$) or sub-dimensions.
- **Major Instrument Type:** A significant difference emerged exclusively in the Time Management and Regularity sub-dimension ($t(118) = -2.582$, $p = .011$, $d = -0.472$) in favour of Western Classical Music students over Traditional Turkish Music students.
- **Daily Practice Duration:** Highly significant variations were observed in Valuing Practice ($p < .001$), Interest ($p = .002$), Time Management ($p < .001$), and Total Puan ($F(3,116) = 9.730$, $p < .001$). Tukey tests confirmed that students practicing 0-1 hours scored significantly lower than all other groups.
- **Ensemble Participation:** Students active in a musical ensemble or orchestra demonstrated significantly higher scores in Valuing Practice ($p = .045$), Time Management ($p = .013$), and Total Puan ($p = .045$).
- **Performance Recording and Material Adequacy:** Performance recording frequency showed a weak, positive correlation with Valuing Practice ($r = .200$, $p = .029$). Material adequacy yielded a weak, positive relationship with Interest ($r = .202$, $p = .027$) and Total Puan ($r = .186$, $p = .042$).

Results and Discussion

The results indicate that demographic variables like age and gender do not autonomously dictate instrument practicing habits, aligning with existing literature (Demirbaş, 2022). The significant variance in Time Management and Regularity favouring Western classical players highlights pedagogical differences. Western instrument training relies on a highly structured, notation-centric curriculum that enforces strict time discipline. Conversely, Traditional Turkish Music pedagogy historically embraces oral transmission and master-apprentice dynamics (*usta-çırak ilişkisi*), rendering daily routines more fluid and dependent on individual preferences.

Furthermore, practice duration serves as a powerful indicator of advanced habits, validating that quantitative investment reinforces self-regulatory behaviours (Özden, 2024). Crucially, collective performance demands in ensembles boost internal motivation and professional accountability, forcing students to manage their individual practice time more effectively. Finally, while performance recordings strengthen the perceived value of practicing, physical material accessibility directly enhances situational motivation.

Based on these outcomes, instrument instructors should actively monitor the behavioural process of practicing rather than evaluating solely the final output. Educators should steer undergraduates toward ensemble environments to foster professional accountability. Lastly, explicit self-regulation strategies—such as audio/visual recordings and targeted error analysis—should be formally integrated into music curricula.